

ALDINA

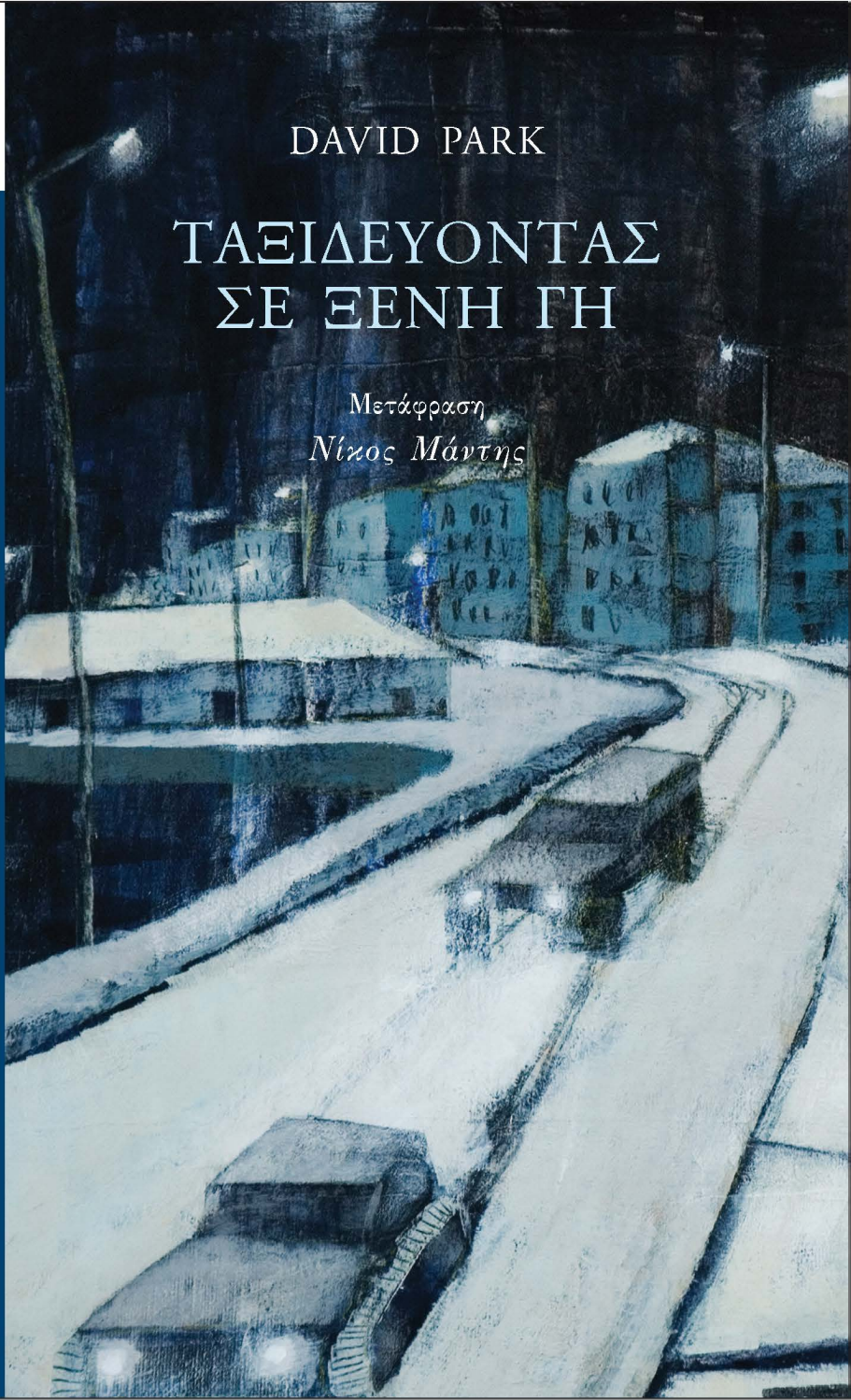
28

GUTENBERG

DAVID PARK

ΤΑΞΙΔΕΥΟΝΤΑΣ ΣΕ ΞΕΝΗ ΓΗ

Μετάφραση
Νίκος Μάντης

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΕΙΡΑΣ
Ζωή Μπέλλα-Ύρμαος

*

Τὴ σειρά τῆς ALDINA ἐμπνεύστηκε
καὶ ὀργάνωσε ὁ Δημήτρης Ὑρμάος (2014)

© Copyright 2019

Ἐκδόσεις Gutenberg

ISBN 978-960-01-000000

ΕΚΔΟΣΕΙΣ GUTENBERG

Διδότου 37, 106 80 Ἀθήνα

Τηλ.: 210 36.42.003 – Fax: 210 36.42.030

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ:

Ἰασωνίδου 13, 546 35

Τηλ.-Fax: 2310 271147

www.dardanosnet.gr • info@dardanosnet.gr

e-shop: www.dardanosnet.gr

DAVID PARK

**ΤΑΞΙΔΕΥΟΝΤΑΣ
ΣΕ ΞΕΝΗ ΓΗ**

Μετάφραση
Νίκος Μάντης

GUTENBERG || ALDINA-28

ΜΠΑΙΝΩ στὴν παγωμένη γῆ, μολονότι δὲν μπορῶ νὰ πῶ σὲ ποιά χώρα ἀνήκει. Κάποιες φορές τὴν κοιτάζω σὰν ἀπὸ ἓνα ντρόουν, καὶ ἀποκάτω μου ξετυλίγεται ἓνα πεδίο πνιγμένο στὸ χιόνι, μὲ λίμνες καὶ χαράδρες, καὶ δάση ποὺ ξαφνικὰ ὑψώνονται ὄρθια καὶ τρίβουν τὰ ἄσπρα τους κλαδιὰ πάνω στὰ μάτια μου. Ἄλλοτε βουλιάζω μέχρι τὰ γόνατα στὰ βάθη τῆς δίχως νὰ διακρίνω τὸν ὄριζοντα, πασχίζοντας νὰ συνεχίσω ἓνα ταξίδι ποὺ ὁ σκοπὸς του δὲν εἶναι ξεκάθαρος καὶ τοῦ ὁποίου ἀγνωῶ τόσο τὸ σημεῖο ἐκκίνησης ὅσο καὶ τὸν προορισμό. Ὁ κόσμος παραμένει καλυμμένος, μὲ τὴ ζωὴ μέσα του νὰ ὀδηγεῖται σταδιακὰ στὴν ἀσφυξία, σὰν τὰ πρόβατα ποὺ ἔχουν παγιδευτεῖ καὶ στοιβάζονται μέσα σὲ ἀρχαῖα πέτρινα τείχη, καὶ δὲν μπορῶ νὰ τὰ τραβήξω πρὸς τὴν ἐλευθερία. Ὅλα εἶναι κρυμμένα, ἀκόμα καὶ τὰ μυστικά ποὺ τ' ἀγκαλιάζω σφιχτὰ γιὰ νὰ τὰ ἐμποδίσω νὰ βγοῦν στὸ φῶς, κι ὁ κόσμος ἀπλώνεται σὲ τόσο ἄπειρες ἐπιφάνειες, ποὺ ἀδυνατῶ νὰ τὸν αἰχμαλωτίσω σὲ ἓνα καὶ μόνο πλάνο, κι ἔτσι μισοκλείνω τὰ μάτια μου, μονάχα γιὰ νὰ κρατήσω ἐκτὸς τὸ ἀνεμοδαρμένο χιόνι. Ὅλα τὰ πράγματα ὀφείλουν νὰ ἔχουν ἓνα σκοπὸ, γι' αὐτὸ πρέπει κι ἐγὼ νὰ βρῶ τὸν δικό μου, ἢ ἀλλιῶς νὰ παραδοθῶ στὸ κάλεσμα τούτης τῆς παγωμένης γῆς ποὺ μοῦ φωνάζει ν' ἀκολουθήσω τὴν ἐξάντλησή μου καὶ νὰ ἀναπαύσω τὸ κεφάλι

μου στο μαλακό μαξιλάρι του χιονιού. Οί σκυφοί κυνηγοί του Μπρέγκελ, που επιστρέφουν στο χωριό μετά την αναζήτηση τροφής στην έρημιά του δάσους, είναι κι εκείνοι εξαντλημένοι, αλλά οι άνθρωποι που διασκεδάζουν στην παγωμένη λίμνη δεν βιάζονται να τους προϋπαντήσουν ούτε καταλαβαίνουν όσα εκείνοι έχουν υποστεί. 'Ο Έπερχόμενος επιστρέφει για να εκδικηθεί τὸ φρονιά του γιού του.

"Όλα πρέπει να έχουν ένα σκοπό. Άραγε τί είναι αυτό που με ὀδηγεῖ στο ταξίδι;

Προχωρῶ σκουντουφλώντας, τυφλωμένος ἀπὸ τὸ χιόνι, ἔτσι πὸν κάθε λεπτὸ κινδυνεύω νὰ πέσω σὲ κάποια χάσκουσα ρωγμὴ τοῦ ἐδάφους ἢ νὰ παραπατήσω σ' ἓναν γκρεμό, ὀρμώντας μὲ τὸ πρόσωπο στὸ αἰφνίδιο σὸκ τοῦ κενοῦ, μὲ τὰ χέρια μου νὰ σπαρταροῦν προσπαθώντας νὰ πιαστοῦν ἀπὸ κάπου. Ἀπὸ κάτι πὸν θὰ σταματήσει τὴν ἀτελείωτη πτώση. Κι ἔπειτα φτάνω στὴν ἄκρη τῆς λίμνης καὶ τὰ μάτια μου εἶναι καὶ πάλι διαυγῆ καὶ διακρίνω τίς προσχώσεις τοῦ πάγου νὰ σιγοτρέμουν κάτω ἀπὸ τὴν πατίνα τοῦ φεγγαρόφωτου, μὲ τὴν ἐπίστρωση ἀπὸ παγωμένα κρύσταλλα πὸν καθρεφτίζουν τ' ἀστέρια· τ' ἀστέρια πὸν ἡ ψυχρότητά τους μοιάζει ν' ἀνοίγει καυτὲς τρύπες στὴν ἀψίδα τοῦ σκότους.

Ἐκεῖ, στὴν ἀπώτερη ὄχθη, στέκει ἓνα σπίτι. Ἐνα σπίτι ὅπου καίει ἓνα μοναδικὸ φῶς. Στὸ σπίτι ὑπάρχουν σκαλιά, τὰ ὅποια γνωρίζω ὅτι θὰ πρέπει ν' ἀνέβω. Πῶς ὅμως νὰ φτάσω ὡς ἐκεῖ ἂν δὲν διασχίσω τούτη τὴν παγωμένη λίμνη; Καὶ ποιὸς θὰ μοῦ πιᾶσει τὸ χέρι; Ποιὸς θὰ μὲ ὀδηγήσει; Κοιτάζω πίσω μου, ἀλλὰ τὸ μόνο πὸν ἀκούω εἶναι ὁ ἄνεμος καθὼς ἀχνίζει μὲς' ἀπὸ

τὰ δέντρα, σκορπίζοντας παγωμένους ἀτμούς και γεμίζοντας ὅλο τὸν κόσμο μὲ ρίγη.

Φτυαρίζουμε μαζί τὸ παχὺ στρῶμα τοῦ χιονιοῦ ἀπ' τὸ παρμπρίζ τοῦ αὐτοκινήτου. Στὴν ἐπιφάνεια εἶναι ἀκόμη ἀφράτο, πὺ πάει νὰ πεῖ ὅτι χιόνισε κι ἄλλο μέσα στὶς πρῶτες πρωινὲς ὥρες, ὅταν ὅμως τὰ γαντοφορεμένα μας χέρια φτάνουνε τελικὰ ὡς τὸ τζάμι, βρίσκουν μιὰ παγωμένη κηλίδα πὺ τὴν ψεκάζω μὲ ἀντιψυκτικὸ σπρέι. Πρὶν ἀνοίξω τὴν πόρτα γιὰ νὰ βάλω μπροστὰ τὴ μηχανή, φυσᾶω θερμὸ ἀέρα στὸ παρμπρίζ και ξύνω ὅσο περισσότερο χιόνι μπορῶ ἀπὸ τὰ πλαϊνὰ και τὸ πίσω παράθυρο, τὴν ὥρα πὺ ἡ Λόρνα χρησιμοποιεῖ τὴ βούρτσα μὲ τὸ μακρὺ χερούλι γιὰ νὰ καθαρῖσει τὸ καπὸ και τὴ στέγη τοῦ αὐτοκινήτου, μέχρι πὺ ἐμφανίζεται και πάλι ἀργὰ τὸ γκρι μέταλλο. Οἱ ἀνάσες μας σχηματίζουν ἀδιαφανεῖς φοῦσκες στὰ χεῖλη μας, μολονότι δὲν ἀνταλλάσσουμε οὔτε μιὰ λέξη, καθὼς τὸ πρῶτο φῶς τῆς ἡμέρας ἀρχίζει νὰ δουλεύεται μέσα στὴν ἐπιφάνεια τοῦ χιονιοῦ, ἔτσι πὺ αὐτὸ μοιάζει νὰ ἔχει σφυγμὸ. Ὡστόσο κανένα ἶχνος ζωῆς δὲν θερμαίνεται τόσο πολὺ ὥστε νὰ καταφέρει νὰ ὑπάρξει, και οἱ σιωπηλοὶ ἀγροὶ πὺ περιβάλλουν τὸ σπίτι ἔχουν σημαδευτεῖ μονάχα ἀπὸ τὶς βιαστικὲς πατημασιὲς τῶν σαστισμένων ζώων πὺ ἔφαχαν γιὰ τροφή μέσα στὴ νύχτα.

Ὅταν ἀνοίγω τὴν πόρτα τοῦ αὐτοκινήτου, ἡ κλειδαριά τρίζει σ' ἕνα μισοπαγωμένο παράπονο, ραντίζοντας λίγο χιόνι στὴ θέση τοῦ ὀδηγοῦ, και προσπαθῶ νὰ τὸ φτυαρίσω ἔξω μὲ τὸ χέρι, ἐπιτυγχάνοντας μονάχα νὰ τὴ γεμίσω μὲ μαύρους λεκέδες νεροῦ. Ἡ Λόρνα μπαί-

νει στη θέση του συνοδηγού και μαζί καθόμαστε στο παγωμένο αυτοκίνητο σαν μέσα σε ίγκλου, τυφλοί στον κόσμο, και περίπου για ένα δευτερόλεπτο νιώθουμε ασφαλείς, σάμπως προστατευμένοι απ' όλα όσα υπάρχουν έξω.

«Είναι τρελό αυτό, Τόμ), σχεδόν φωνάζει, καλύπτοντας το βόμβο του καλοριφέρ.

«Έχουμε άλλη επιλογή;»

«Ίσως αρχίσουν και πάλι οι πτήσεις. Μοῦ φαίνεται πολύ επικίνδυνο αυτό», λέει καθώς γέρνει το φουσητήρα προς το παράθυρό της.

«Δέν μπορούμε να τὸν αφήσουμε εκεί. Πρέπει να τὸν γυρίσουμε σπίτι».

Καθόμαστε με τὰ μάτια καρφωμένα στο παρμπρίζ. Μια λωρίδα αρχίζει ν' ανοίγεται ανάμεσα στους θερμαντικούς φουσητήρες. Ὁ ἤχος τοῦ σεσουάρ βρυχάται μέσα στ' ἄφτιά μου.

«Έχεις βάλει μπρός το GPS;»

«Ναί».

«Καὶ τὰ ἔχει πάρει όλα;» με ρωτάει, ρίχνοντας μιὰ ματιὰ πάνω απ' τὸν ὤμο της στο πίσω κάθισμα. «Θὰ βγάλω τὰ θερμοὺς καὶ τὸ φαγητὸ σὲ λιγάκι».

«Ναί, ἔτσι νομίζω», καὶ ἀναλύω νοερά τὸν ἐρασιτεχνικὸ ἐξοπλισμὸ ἐπιβίωσης ποὺ ἔχουμε ἐτοιμάσει ἀπὸ τὸ προηγούμενο βράδυ — τὸ φτυάρι, τὸ σλίπινγκ μπάγκ, τὸν ζεστὸ ρουχισμὸ, τὸν πυρσό, τὴ στοίβα με τὰ CD, καὶ φυσικὰ θὰ εἶναι ἐκεῖ καὶ ἡ φωτογραφικὴ μηχανή μου, ὅπως πάντα. Στὰ πόδια ἕνα πλαστικὸ μπιτόνι πετρέλαιο καί, γιὰ κάποιον περίεργο λόγο ποὺ δέν μπορῶ νὰ τὸν προσδιορίσω ἀκριβῶς, ὁ μουσαμάς ἰνδιάνικης σκηνῆς

τῆς δεκάχρονης κόρης μας Λίλι γεμάτος μὲ ζωγραφισμένα ἄλογα, φεγγάρια κι ἀστέρια. Ἐπέμενε νὰ τὸν πάρω ἀκόμα κι ὅταν τῆς εἶπα ξανὰ καὶ ξανὰ πὼς ἦταν λεπτός σὰν τσιγαρόχαρτο, μέχρι ποὺ ξέμεινα ἀπὸ σάλιο. Ὁ χιονάνθρωπός της στέκει ἐκεῖ φρουρώντας τὸν μπροστινὸ κῆπο σὰν νυχτοφύλακας.

«Μὴν ἐξαφανιστεῖς», λέει γιὰ τέταρτη περίπου φορὰ ἡ Λόρνα. «Πῆρες τὸ φορτιστὴ τοῦ κινητοῦ;»

Γνέφω συγκαταβατικὰ καθὼς καθαρίζω κι ἄλλο ἓνα μέρος τοῦ παρμπρίζ.

«Ὅταν κοιτᾶς τὸ τσαγερό, δὲν βράζει ποτέ», τῆς λέω, πλησιάζοντας τὸ κεφάλι μου στὸ παρμπρίζ, λὲς καὶ ἡ ἀνάσα μου πρόκειται νὰ ἐπιταχύνει τὴ διαδικασία.

«Τί ὥρα φεύγει τὸ πλοῖο;»

«Στις ἐπτάμισι. Ἔχω ἀρκετὴ ὥρα», λέω καὶ προσθέτω, «ἂν ὅλα πᾶνε καλά», ἐπειδὴ, μὲ τέτοια ἄνευ προηγούμενου χιονόπτωσης καὶ ὀλόκληρη τὴ χώρα στὴν κατάψυξη, τίποτα πλέον δὲν δείχνει σίγουρο, κι ὄχι μονάχα ἡ σχέση μεταξύ χρόνου καὶ ἀπόστασης, ἀλλὰ καὶ ὅλα ὅσα ἀπαρτίζουν τὸν κόσμον μας, ποὺ τώρα μοιάζουν ἐντελῶς ἀποσυντονισμένα.

Μία μικρὴ τρύπα ἐμφανίζεται στὸ τζάμι καὶ σὲ περίπτωση ποὺ ἤμουν μόνος μου θὰ ἔβαζα ἐκεῖ τὸ μάτι μου, κρυφοκοιτάζοντας τὸ γαλακτώδες φῶς διαμέσου ἐκείνου τοῦ φακοῦ. Ἔτσι περνᾶω τὶς μέρες μου, ἔτσι κοιτάζω τὸν κόσμον. Γύρω ἀπ' τὴν τρύπα ὁ πάγος χαλαρώνει καὶ ἀρχίζει νὰ μισολειώνει. Τὸ φῶς διυλίζεται μέσα του. Τελευταῖα υπῆρχαν μέρες ποὺ ἐνιωθα ὅτι δὲν ἤμουν τίποτα παρὰ μιὰ τρυπίτσα, ἐλπίζοντας ὅτι ἡ εἰκόνα τοῦ κόσμου θὰ μποροῦσε νὰ ἀποτυπωθεῖ ὀριστικὰ μέσα μου,

ἀντικαθιστώντας τὴν κυματιστὴ, ἀπρόβλεπτη ροὴ ποῦ ἔνιωθα νὰ μὲ γεμίζει. Ἄνυπομονώνοντας, βάζω μπροστὰ τοὺς ὑλοκαθαριστῆρες, μὰ στὴν ἀρχὴ τίποτα δὲν συμβαίνει, προτοῦ νὰ ταρακουνηθοῦν κι ἔπειτα ν' ἀρχίσουν νὰ πηγαινοέρχονται πάνω στὸ τζάμι.

«Κι ἐσὺ νὰ προσέχεις. Νὰ ὀδηγεῖς σταθερὰ», λέει, γυρίζοντας νὰ μὲ κοιτάξει.

Τὰ μάγουλά της εἶναι ἀναψοκοκκινισμένα, ὕστερα ἀπὸ τὴν καταπόνησή της μὲ τὸ χιόνι, καὶ μιὰ μικρὴ τούφα μαλλιῶν ξεπροβάλλει κάτω ἀπὸ τὸ μάλλινο σκουφί της.

«Θὰ εἶμαι πολὺ προσεκτικός. Θὰ φτάσω μὲ ἀσφάλεια, ὅσο χρόνο καὶ νὰ μοῦ πάρει, καὶ θὰ τὸν φέρω πίσω στὸ σπίτι».

«Δὲν γίνεται νὰ ρισκάρουμε νὰ τὸν ἀφήσουμε ἐκεῖ μόνο ὅλα τὰ Χριστούγεννα, εἰδικὰ φέτος», μοῦ λέει, ἀλλὰ καταλαβαίνω ὅτι μιλάει ἐξίσου στὸν ἑαυτό της ὅσο καὶ σ' ἐμένα. «Καὶ τέλεια νὰ ἦταν, ποῦ δὲν εἶναι... θὰ πρέπει νὰ τὸν φέρουμε σπίτι».

«Πρέπει νὰ τὸν φέρουμε σπίτι», λέω σὰν ἠχώ, καὶ μέσα στὸ παγωμένο ἀμάξι οἱ λέξεις δὲν ἔχουν ποῦ νὰ πᾶνε, κι ἔτσι αἰωροῦνται, ὥσπου παγώνουνε στὴ σιωπῇ.

Ὁ γιός μας ὁ Λιούκ ἔχει ἀποκλειστεῖ στὸ Σάντερλαντ τρεῖς μέρες πρὶν ἀπὸ τὰ Χριστούγεννα, καὶ μὲ τὸ ἀεροδρόμιο τοῦ Νιούκασλ ἐκτὸς λειτουργίας. Εἶναι στὸ πανεπιστήμιο καὶ μένει σ' ἓνα ἐτοιμόρροπο, ξεχαρβαλωμένο σπίτι τῆς Ἐδουαρδιανῆς περιόδου, μὲ τοὺς ὑπόλοιπους πέντε συγκατοικίους του νὰ ἔχουν φύγει ὅλοι γιὰ τὶς γιορτές. Ἔτσι εἶναι πιά μόνος του καὶ δὲν νιώθει πολὺ καλά. Στὸ τηλέφωνο δὲν ἦταν πολὺ ξεκάθαρο τὸ τί εἶχε, ἀλλὰ ἔχει ἀνεβάσει πυρετὸ καὶ τὸν ταλαιπωροῦν

συμπτώματα που υποδηλώνουν γρίπη. Δύο φορές αναγκάστηκε να συρθεί απ' το κρεβάτι της άρρώστιας μέχρι το αεροδρόμιο, για να μάθει πώς ή πτήση του είχε άκυρωθεί. Οί έναλλακτικές πτήσεις είναι όλες πλήρεις, και ή μητέρα του βασανίζει τον έαυτό της δίνοντας έρμηνείες στα συμπτώματά του που παραπέμπουν σε ασθένειες πολύ βαρύτερες από τή γρίπη. Ίσως λοιπόν να έχει πνευμονία ή, τὸ φριχτότερο ένδεχόμενο όλων, μηνιγγίτιδα. Καί μολοντί μπήκε στο διαδίκτυο κι έψαξε ένα προς ένα τὰ συμπτώματα με εύλαβική ακρίβεια, τίποτα δέν άρκει για να τήν καθησυχάσει τελείως. Αυτό μπορεί να είναι κατανοητό όταν ή ίδια έχει τή δική της επίγνωση αναφορικά με τή φθαρτότητα τής σάρκας, κι έτοῦτος είναι ένας έπιπλέον λόγος για τόν όποιο θά χρειαστει να τόν φέρω πίσω, καθώς θά πρέπει να βρισκεται μαζί μας αυτές τις ώρες, και όχι μακριά, σ' ένα ξένο τόπο.

Τὸ παρμπρίζ έχει σχεδόν καθαρίσει. Ένστικτωδώς θέλω να ραντίσω με νερό τὰ τελευταῖα απομεινάρια τοῦ πάγου, γνωρίζω ώστόσο ότι κάτι τέτοιο θά καταψύξει και πάλι τὸ τζάμι. Κοιτάζουμε ὁ ένας τόν άλλον, κι εκείνη άκουμπάει τὸ χέρι της στο μπράτσο μου και μου λέει πώς είμαι καλός πατέρας. Δέν είναι ένας χαρακτηρισμός που θά άπηύθυνα ποτέ στον έαυτό μου, αλλά νομίζω ότι άν κατάφερα να φέρω τόν γιό μας στο σπίτι, στο μυαλό μου αυτό ίσως να έπαιζε κάποιον ρόλο — ίσως και να έγερνε τήν πλάστιγγα, μολοντί προσωρινά, υπέρ μου.

«Πρέπει να πηγαίνω».

«Θά φέρω τὸ φαῖ και τὰ θερμός», λέει, και όταν άνοίγει λιγάκι τήν πόρτα, ένα μικρό ρεῦμα χιονιοῦ ξε-

τυλίγεται μές στο αυτοκίνητο. Τὴν παρακολουθῶ νὰ περπατάει βαριά πρὸς τὴν κουζίνα, καὶ ξαφνικὰ δείχνει εὐθραυστη μέσα στοῦ παλτὸ πού ἔχω γιὰ τὸ περπάτημα στοὺς λόφους, τὸ ὁποῖο τῆς πέφτει ἀρκετὰ νούμερα μεγάλο. Τὸ φοράει πάνω ἀπ' τὶς πιτζάμες της καὶ τὰ ροζ μπατζάνια τους κάνουνε σοῦρες γύρω ἀπ' τὶς γαλότσες της. Ὅταν θὰ ἔχω φύγει, θὰ ξαναπέσει στοῦ κρεβάτι, κι ἐλπίζω νὰ ἔχω ἀφήσει λίγη ζέστη γιὰ κείνη. Ἐπιθεωρῶ τὴ στοίβα μὲ τὰ CD, ἀλλὰ δὲν μπορῶ ν' ἀποφασίσω ποῖο νὰ βάλω πρῶτο γιὰ τὴ διαδρομὴ.

Ὅταν ἡ Λόρνα ἐπιστρέφει, σχεδὸν χαμογελάω βλέποντας ὅτι ἔχει τοποθετήσῃ τὰ πάντα στοῦ ψυγιάκι πού συνήθως χρησιμοποιοῦμε στὰ καλοκαιρινὰ μας πικνίκ. Τὸ βάζει στὴ θέση τοῦ συνοδηγοῦ καὶ τὸ δένει, κι ὕστερα ἀνοίγει τὸ καπάκι ἀποκαλύπτοντας ἀρκετὰ μέτρα προφύλαξης γιὰ ὥρα ἀνάγκης.

«Ἐβαλα πάνω πάνω τὸ θερμὸς μὲ τὸν καφέ μαζί μὲ τὰ σάντουιτς, κι ἐδῶ εἶναι οἱ καραμέλες γιὰ τὸ λαιμὸ καὶ οἱ ἀσπιρίνες», λέει δίνοντάς μου μιὰ πλαστικὴ σακούλα, πού τὴν ἀναγνωρίζω ἀπ' τὴν ἀσφάλεια τοῦ ἀεροδρομίου καὶ ἡ ὁποία εἶναι τώρα γεμάτη μὲ κάθε φάρμακο πού διαθέτει τὸ σπίτι μας. «Αὐτὰ κράτα τα ξεχωριστά, καὶ ὅταν τὸν πάρεις, φρόντισε νὰ πιεῖ μερικά. Πρέπει νὰ ρίξουμε τὸν πυρετό του». Ἐπειτα ἀπλώνει τὸ χέρι της πάνω ἀπ' τὸ κάθισμα καὶ τῆς τὸ σφίγγω ἀπαλά, προτοῦ νὰ κλείσει τὴν πόρτα τοῦ αυτοκινήτου κι ἐγὼ νὰ βάλω μπρὸς τὴ μηχανή.

Εἶναι ἓνα Τογιότα RAV4 καὶ ποτὲ δὲν μᾶς ἔχει ἀπογοητεύσει, οὔτε μιὰ φορὰ στὰ 80.000 μίλια πού ἔχει γράψει τὸ κοντέρ του, ἀλλὰ ἐγὼ κάθομαι κι ἀκούω προσε-

κτικὰ τὴ μηχανή του, γιὰ τὴν περίπτωσιν ποῦ μοῦ τὸ φυλάει γιὰ σήμερα. Ἔχει τρεῖς μέρες νὰ κινηθεῖ, μὰ κάθε πρωὶ ἀνάβω τὴ μηχανή του καὶ κάθε φορὰ ποῦ παίρνει μπρός, χτυπάω φιλικὰ τὸ τιμόνι μὲ εὐγνωμοσύνη. Ἔχουμε καθαρῖσει τὸ γκαράζ μέχρι τὴν πόρτα εἰσόδου ἀπὸ τὴν προηγουμένη καὶ τώρα περιβάλλεται ἀπὸ δύο ὄχθες χιονιοῦ, θυμίζοντας μονοπάτι. Νιώθω τὴν πλάτη μου νὰ τρελαίνεται καθὼς στρίβω τὸ τιμόνι καὶ καταλαβαίνω ἐκεῖνο ποῦ λένε, ὅτι τὸ φτυάρισμα τοῦ χιονιοῦ εἶναι ἓνας δημοφιλῆς προάγγελος τῆς καρδιακῆς προσβολῆς. Ἡ καινούργια χιονόπτωση ἦταν πιὸ ἐλαφριά ἀπ' ὅλες τὶς προηγούμενες κι ἔτσι δὲν ἀποτελεῖ πρόβλημα, ἐγὼ ὅμως τὸ πάω σιγά, παραμένοντας στὴ δευτέρα, προσπαθώντας νὰ νιώσω τὴν κίνηση. Στὸ δρόμο διακόπτω, τόσο γιὰ νὰ κοιτάξω ἂν ἔρχεται κανεὶς ὅσο καὶ γιὰ νὰ κάνω μιὰ τελευταία ἀπαρίθμηση τῶν ἀπαραίτητων, χτυπώντας μὲ τὴν παλάμη μου τὴν ἐσωτερικὴ τσέπη ὅπου βρίσκεται τὸ εἰσιτήριο τοῦ πλοίου κι ὕστερα τοποθετώντας τὸ κινητό μου στὴ θήκη τοῦ ποτηριοῦ δίπλα στὸ χειρόφρενο. Ἀπ' τὸ ἀπάτητο χιόνι μπορῶ νὰ καταλάβω ὅτι τὸ αὐτοκίνητό μου εἶναι τὸ πρῶτο ποῦ βγαίνει στὸ δρόμο μας, ὅπου οἱ ἀκανόνιστοι θάμνοι τῶν περιφράξεων ἔχουν προσωρινὰ γίνει λεῖοι καὶ κάτω ἀπ' τὸ φῶς τῆς αὐγῆς μοιάζουν ν' ἀνθίζουν σταδιακὰ μ' ἓναν ἀστραφτερὸ παγετό.

Παίρνω τὴ δεξιὰ στροφή καὶ ἀρχίζω ν' ἀνηφορίζω τὴν πλαγιά — δὲν εἶναι ἰδιαιτέρα ἀπτόμη, ἀλλὰ δὲν φτάνω οὔτε στὰ μισὰ ὅταν οἱ ρόδες ἀρχίζουν νὰ σπινιάρουν καὶ τὸ αὐτοκίνητο χάνει ἔδαφος. Τραβάω χειρόφρενο γνωρίζοντας ὅτι δὲν πρόκειται νὰ τὰ καταφέ-

ρω, κι αφήνω με προσοχή τὸ ἀμάξι νὰ γλιστρήσει και πάλι ἀπαλὰ ὡς τὴν πόρτα μας. Χαίρομαι ποὺ ἡ Λόρνα ἔχει μπεῖ μέσα και δὲν εἶδε αὐτὸ ποὺ συνέβη. Ὑπάρχει πάντα ἓνα λεπτὸ ρυάκι νεροῦ ποὺ κυλάει ἀπ' τὸ χωράφι στὸ πίσω μέρος τοῦ σπιτιοῦ μας και κατευθύνεται κάτω στὴν ἄκρη τῆς πλαγιαῖς, σ' ἓνα στενὸ χαντάκι ποὺ κάποια πρωινὰ τοῦ χειμῶνα ἀποκαλύπτεται με τὴ μορφὴ μαύρου πάγου. "Ἄν εἶναι νὰ δώσω ὠθηση, θὰ πρέπει νὰ μείνω στὸ κεντρικὸ σημεῖο τοῦ δρόμου. Γιὰ μιὰ φορὰ εὐχομαι κάποιο βαρὺ ὄχημα ἀπ' τὰ γειτονικὰ ἀγροκτήματα νὰ εἶχε πατήσει τὸ δρόμο ἀφήνοντας βαθιὰ ἴχνη, ἀλλὰ ἐπὶ τοῦ παρόντος μονάχα τὸ χιόνι γίνεται μάρτυρας τῆς πρώτης ἀποτυχημένης μου ἀπόπειρας. Προσπαθῶ ξανά και σχεδὸν φτάνω στὸ τέρμα τῆς ἀνηφόρας, ὅμως τὴν ὥρα ποὺ ἐπιταχύνω ἀσυναίσθητα γιὰ νὰ καλύψω τὰ τελευταῖα μέτρα, τὸ ἀμάξι παρεκκλίνει ἀπότομα κι ἔπειτα, παρὰ τίς φιλότιμες προσπάθειές μου, γλιστράει και πάλι στὴν κατηφόρα σὲ μιὰ τρελὴ γωνία. Τὰ πάντα εἶναι λάθος, τίποτα δὲν εἶναι στὴ σωστὴ θέση, κι ἐγὼ δὲν ἔχω τὴ δύναμη νὰ ἐπηρεάσω τὴν πορεία του. "Ὅλο τὸ μανιασμὲνο στρίψιμο τοῦ τιμονιοῦ και τὸ πάτημα τοῦ φρένου δὲν κάνουν ἄλλο ἀπ' τὸ νὰ ἐπιδεινώνουν τὴν κατάσταση, κι ὕστερα μεσολαβεῖ ἓνα κλάσμα δευτερολέπτου ἡρεμίας, μιᾶς σχεδὸν εὐπρόσδεκτης ἀναγνώρισης ὅτι αὐτὸ, ὅπως ὑποπτεύσουνα πάντα, εἶναι ἡ ἀληθινὴ μορφή τοῦ κόσμου, και δὲν ὑπάρχει τίποτα γιὰ νὰ κάνεις παρὰ νὰ περιμένεις και νὰ δεῖς τί θὰ γίνεῖ.

Τὸ αὐτοκίνητο καταλήγει στὴν ἄκρη τοῦ δρόμου, στὴν ἀρχὴ τῆς ἀνηφόρας, με τὴ μούρη στὴν ἔξοδο ἀπ' ὅπου βγήκε πρὸ ὀλίγου, σάμπως νὰ παραδέχεται τὴν

ήττα του και ν' αναζητᾷ έναν τρόπο νὰ ἐπιστρέψει στὸ πάρκινγκ του ἐντὸς τοῦ σπιτιοῦ. Δὲν εἶναι καλὸς οἰωνὸς γιὰ τὸ ταξίδι και μοῦ ῥχεται ἡ ἰδέα νὰ τὰ παρατήσω προτοῦ καλὰ καλὰ ξεκινήσω, ἀλλὰ μετὰ σκέφτομαι τὸν γιό μας και ξέρω ὅτι δὲν γίνεται νὰ τὸν ἀπογοητεύσω, κι οὔτε μπορῶ νὰ ξαναμπῶ στὸ σπίτι πέντε λεπτὰ ἀφότου βγῆκα, σὰν νὰ ἔχω παραιτηθεῖ δίχως προσπάθεια. Σκύβω πάνω ἀπὸ τὸ τιμόνι και ἔπειτα συνειδητοποιῶ ὅτι δὲν θὰ μπορέσω νὰ σκαρφαλώσω τὴν ἀνηφόρα ξεκινώντας ἀπὸ ἕνα ἀκίνητο σημεῖο. Δὲν εἶναι εὔκολο νὰ στρίψω, καθὼς δὲν ὑπάρχει ἀρκετὸς χῶρος, και κἀνοντας ὀπισθεν βρίσκω πάνω στὸ θάμνο τῆς περιφραξῆς και βλέπω στὸν καθρέφτη μιὰ μικρὴ χιονοστιβάδα νὰ κατακυλάει στὸ πίσω παράθυρο. Τελικὰ ὡστόσο τὸ καταφέρνω, και προχωρῶ στὸ ἐπίπεδο κομμάτι τοῦ δρόμου ποὺ ἀπλώνεται πρὸς τὴν ἀντίθετη κατεύθυνση ἀπὸ ἐκεῖνη ποὺ θέλω νὰ πάω, μέχρι ποὺ φτάνω στὴν εἴσοδο ἑνὸς γειτονικοῦ σπιτιοῦ και στρίβω ξανά. Μὲ τὸ ἀμάξι κολλημένο στὴ δευτέρα, ἐπιταχύνω περισσότερο ἀπ' ὅσο εἶχα μπορέσει νὰ ἐπιταχύνω προηγουμένως και ἀνεβαίνω τὴν πλαγιά μὲ σταθερὸ ρυθμὸ, ἀποφεύγοντας ν' ἀγγίξω τὸ φρένο. Τὰ κατάφερα, και τὸ ὑπόλοιπο τοῦ δρόμου ποὺ ἀπομένει μέχρι τὴν κεντρικὴ ὁδὸ εἶναι σχετικὰ εὔκολο μὲ λίγη προσοχή. Ὑπάρχουν και ἄλλοι χιονάνθρωποι μπροστὰ ἀπ' τὰ σπίτια, και μέσα στὴν εὐφορία μου ποὺ κατόρθωσα νὰ ὑπερνικήσω τὸ πρῶτο ἐμπόδιο, νιώθω γιὰ ἕνα δευτερόλεπτο ὅτι ἀποτελοῦν ἕνα ἄγλημα ἀπόδοσης τιμῶν, μὲ τὰ μαῦρα σὰν κάρβουνα μάτια τους στυλωμένα σ' ἐμένα, εὐχόμενοι τὰ καλύτερα. Ἀνοίγω τὸ ραδιόφωνο και πιάνω τὴν πρόγνωση τοῦ καιροῦ. Ὁ

έκφωνητής λέει ότι αναμένεται περισσότερο χιόνι, αλλά τούτη τή φορά είναι ή σειρά τῆς νότιας Ἀγγλίας, και καταλήγει με τήν προειδοποίηση ότι πρέπει νά ἀποφεύγονται οἱ ἄσκοπες μετακινήσεις.

Δέν ὑπάρχει λιγότερο ἄσκοπη μετακίνηση ἀπό τούτη, πληροφοροῦ τόν ἐκφωνητή, ἀπ' τὸ νά φέρεις τόν γιό σου στοῦ σπίτι, ἀπ' τὸ νά φέρεις τόν ἄρρωστο γιό σου στοῦ σπίτι γιά τὰ Χριστούγεννα, κι ἔπειτα, καθώς μπαίνω στήν κύρια ὁδὸ και τή βρίσκω ὀργωμένη και καλυμμένη με χαλίκι, χτυπάω και πάλι φιλικὰ τὸ τιμόνι και χώνω τὸ πρῶτο CD στοῦ μηχανήμα, λέγοντας μέσα μου ὅτι τὰ φαντάσματα δέν ἀφήνουν ἔχνη στοῦ χιόνι.

Ἡ μουσική παίξει σημαντικό ρόλο στοῦ σπίτι μας και ἡ ἀπουσία της τοὺς προηγούμενους μῆνες ὑπῆρξε ἀδιάψευστο δεῖγμα ζόφου. Γι' αὐτὸ και χαίρομαι πού μέσα στήν ἀπομόνωση τοῦ αὐτοκινήτου μποροῦ νά βάλω μουσική χωρὶς νά δείχνω ἀναίσθητος. Ἡ Λόρνα λατρεύει τὸν ἦχο τῆς Motown, καθώς και τραγουδίστριες ὅπως ἡ Ντάστι Σπρίνγκφιλντ και ἡ Ἀντέλ. Και ἡ μουσική ἀποτελοῦσε πάντα ἓνα σημεῖο ἐπαφῆς ἀνάμεσα σ' ἐμένα και τὸν Λιούκ. Πήγαμε και σὲ μερικὲς συναυλίες — στὸν Νιλ Γιάνγκ στοῦ Δουβλίνο και στοὺς The Gaslight Anthem στοῦ Limelight. Στὸ τελευταῖο ἔνωσα κάπως γέρος, ἀλλά ἡ μουσική ἦταν καλὴ και κανεὶς δέν ἔδειξε νά παρατηρεῖ τήν παρουσία μου οὔτε μ' ἔκανε νά νιώθω σὰν γεροζούρας. Στὸ αὐτοκίνητο ἔχω μουσικὲς πού ἐπέλεξα γιά τὶς ἀτέλειωτες ὥρες πού ἀπλώνονται μπροστά μου — Ρόμπερτ Οὐάιατ, Βάν Μόρισον, REM, Τζὸν Μάρτιν, Νικ Κέιβ.

Έχω επίσης τους Great Lake Swimmers που μου έκανε δώρο ο Λιούκ στα γενέθλιά μου. Τό έβαλα σκοπό να πάρω κάτι που ν' άρέσει σ' εκείνον, ώστε να τὸ παίξουμε στὸ δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς — Ash, The Smiths, The National, τὸ *On The Beach* τοῦ Νιλ Γιάνγκ. Ὁ Λιούκ ἔπαιζε πάντα κιθάρα καὶ στὸ σχολεῖο εἶχε φτιάξει ἕνα γκρουπάκι μὲ συμμαθητές του, μέχρι που χώρισαν οἱ δρόμοι τους ὅταν ἔφυγαν γιὰ τὸ πανεπιστήμιο.

Λόγω τοῦ ὅτι εἶναι νωρίς καὶ τὰ σχολεῖα ἔχουν κλείσει, οἱ δρόμοι εἶναι κατὰ βίαση ἄδειοι ἀπὸ κυκλοφορία καὶ προχωρᾶω γρήγορα. Καθὼς μπαίνω στὴν πόλη, νιώθω σὰν νὰ ἔχω κλειστεῖ σ' ἕνα κουκούλι λήθαργου, σὰν νὰ μὴν εἶμαι ἔτοιμος ν' ἀποτινάξω τὸ παγωμένο περιβλημα που ἔχει σχηματιστεῖ στὴ διάρκεια τῆς νύχτας. Οἱ διακοσμήσεις τῶν Χριστουγέννων δὲν ἔχουν ἀνάψει ἀκόμα καὶ τὸ χιόνι χρωματίζεται μονάχα ἀπὸ τὰ φῶτα τῶν λίγων αὐτοκινήτων που συναντάω καθὼς καὶ τὶς φωτισμένες εἰσόδους τῶν κτηρίων, ὅπου οἱ πρῶτοι ἐργαζόμενοι τῆς ἡμέρας ἔχουνε ἤδη πιάσει δουλειά. Ἡ πόλη μοιάζει μὲ κάποιον ἀπ' τοὺς κοιμισμένους ἀστέγους της, κουλουριασμένο γιὰ ν' ἀντέξει τὸ κρύο καὶ τυλιγμένο σὰν τὸ κρεμμύδι μὲ δανεικὰ ροῦχα.

Στὸ λιμάνι μοιάζει ἀπίθανο νὰ χωρέσουνε στὸ κάραβι ὅλα τὰ σταθμευμένα φορτηγά. Τὸ ἕνα μετὰ τὸ ἄλλο ἐξαφανίζονται μέσα στὰ σωθικὰ τοῦ ἀμπαριοῦ κι ὁ ἀέρας γεμίζει γιὰ λίγο μὲ τὶς ἀποπνικτικὲς ἐξατμίσεις τους. Ἕνας ἀργοπορημένος ὁδηγὸς τρέχει πρὸς τὸ ταξί του μ' ἕνα χαρτί στὴ μασχάλη κι ἕναν καφέ ἢ τσάι στὸ ἄλλο χέρι, χώνεται μέσα κι ἀνάβει μὲ θόρυβο τὴ μηχανή, μὲ τὸ διπλωμένο χαρτί ἀκουμπισμένο στὸ παρμπρίζ.

Συνειδητοποιοῦ ὅτι αὐτὰ τὰ ταξίδια ἀποτελοῦν τὸ καθημερινὸ τελετουργικὸ τοῦ ἐμπορίου γιὰ τὸ ὁποῖο δὲν γνωρίζω τίποτα, καὶ νιώθω σχεδὸν παρείσακτος περιμένοντας στὴν οὐρά.

Μαζὶ μὲ τὰ IX καὶ τὰ φορτηγὰ ὑπάρχει καὶ μιὰ μακριὰ σειρὰ ἀπὸ πεζοὺς ἐπιβάτες ποὺ ὑποθέτω ὅτι ἐπιστρέφουν στὸ σπίτι τους μὲ πλοῖα καὶ τρένα τῶρα ποὺ δὲν ἔχουν ἐλπίδα μὲ τὸ ἀεροπλάνο. Ἐπιστρέφουν στὶς οἰκογένειές τους. Ἀναρωτιέμαι πῶς θὰ βουλευτοῦνε ὅλοι αὐτοὶ καὶ ἂν τὸ εἰσιτήριο μου μοῦ ἐξασφαλίζει μιὰ κανονικὴ θέση ἢ εἶναι τὸ ἴδιο ὅπως ὅταν οἱ ἀεροπορικὲς ἐταιρεῖες κάνουνε συστηματικὰ περισσότερες κρατήσεις, ὑπολογίζοντας ὅτι ἓνα μέρος τῶν ἐπίδοξων ἐπιβατῶν δὲν πρόκειται νὰ ἐμφανιστοῦν. Σὲ λίγο ὅμως ὁδηγῶ πάνω ἀπ' τὴ ράμπα, καθοδηγούμενος πρὸς τὸ γκαράζ, καὶ ὅταν βγαίνω ἔξω ὑπάρχει μιὰ αὐτόματα ἀναγνωρίσιμη μурωδιά — ἓνα κράμα ἀπὸ ντίτζελ, μέταλλο ξεπλυμένο στὴν ἀρμύρα καὶ κάποιο συστατικὸ ποὺ δὲν μπορῶ νὰ τ' ὀνομάσω. Πολλὰ ἀπὸ τὰ αὐτοκίνητα ποὺ προσπερνᾶω ἔχουνε πάνω τους χιόνι καὶ σὲ κάποια πίσω καθίσματα βρίσκονται μεγάλες σακοῦλες μὲ δῶρα τυλιγμένα σὲ χριστουγεννιάτικο χαρτί. Ἀκολουθώντας ἄλλους ὁδηγοὺς ἀνεβαίνω τὰ σκαλοπάτια, πίσω ἀπὸ τὰ κεφάλια ποὺ κατευθύνονται πρὸς τὸ σαλόνι τῶν ἐπιβατῶν.

Θυμᾶμαι τὴν ἐποχὴ ποὺ περνοῦσα ἀπέναντι ὡς παιδί, τότε ποὺ ἤμασταν σὰν πρόβατα στοιβαγμένα σὲ φορτηγό. Τῶρα ὑπάρχει μιὰ σχετικὴ χλιδὴ καὶ κάποια ἄνεση, μὲ καταστήματα καὶ ρεστοράν, μὲ μαλακὰ καθίσματα ἀντὶ γιὰ σπασμένα πλαστικά καὶ σκληροὺς πάγκους. Ὑπάρχει ἀκόμα κι ἓνα χριστουγεννιάτικο δέντρο

καὶ ἠχογραφεημένα κάλαντα. Τὸ προσωπικὸ μὲ χαίρε-
τάει σὰν νὰ ἔχω μόλις μπεῖ σὲ κάποιον ξενοδοχεῖο, μὲ
τις προηγούμενες μυρωδιὲς νὰ ἀντικαθίστανται ἀπὸ ἐκεῖ-
νες τοῦ φαγητοῦ καὶ τοῦ καφέ. Ὡστόσο τὸ σαλόνι εἶναι
ἤδη γεμάτο μὲ κόσμος, ἀνθρώπους ποὺ χρησιμοποιοῦν τὶς
σακοῦλες τους γιὰ νὰ πιάσουνε θέσεις, μὲ ἀφεψήματα
στὸ ἓνα χέρι, τηλέφωνα στὸ ἄλλο, πληροφορώντας τοὺς
συνομιλητές τους ὅτι ἔχουν ἐπιβιβαστεῖ, ὅτι γυρίζουν
σπίτι. Στέλνω ἓνα μήνυμα στὴ Λόρνα γιὰ νὰ τῆς πῶ ὅτι
τὰ κατάφερα κι ὅτι οἱ δρόμοι δὲν ἦταν καὶ τόσο χάλια.

Ἡ νέα γυναίκα στὴ διπλανὴ θέση μου ζητάει νὰ
προσέχω τὴν τσάντα της τὴν ὥρα ποὺ θὰ πάει νὰ πάρει
κάτι νὰ φάει. Ὅταν ἐπιστρέφει μ' ἓνα σάντουιτς καὶ
καφέ, τῆς λέω ὅτι πηγαίνω στὸ Σάντερλαντ γιὰ νὰ φέ-
ρω τὸν γιό μου σπίτι. Τὸ ἔχω πεῖ ἤδη στὴ γυναίκα ποὺ
τσέκαρε τὸ εἰσιτήριο μου στὸ περίπτερο τοῦ γκαράζ.
Ἴσως αὐτὸ νὰ μὲ κάνει νὰ νιώθω καλά, τὸ γεγονός ὅτι
κάνω κάτι ἐλαφρὰ ἥρωικό, καὶ ὡς κάποιος ποὺ περνάει
τὴ ζωὴ του τραβώντας φωτογραφίες πραγμάτων ποὺ δὲν
τὸν ἐνδιαφέρουν καὶ τόσο, δὲν ἔχω καὶ τόσες εὐκαιρίες
νὰ νιώσω ἥρωας. Γιατὶ βασικὰ κάνω γάμους —φωτο-
γραφίες, ἀλλὰ ποτὲ βιντεοσκοπήσεις, ὅσο καὶ νὰ πλη-
ρώνουν—, οἰκογενειακὰ πορτρέτα, γενέθλια, σχολικὲς
γιορτές, καμιὰ φορὰ καὶ λίγη δουλειὰ μὲ ἐταιρεῖες ἂν
εἶμαι τυχερός, καὶ ὅ,τι ἄλλο ἔρθει στὴν πορεία.

«Εἶναι στὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Σάντερλαντ καὶ δὲν
νιώθει καλά», τῆς λέω. «Τὸ ἀεροδρόμιο ἔχει κλείσει. Ἡ
μητέρα του μ' ἔστειλε νὰ τὸν φέρω σπίτι».

«Τί σπουδάζει;» ρωτᾷ ἐκείνη μὲ σκοτσέζικη προ-
φορά.

«Κινηματογράφο και βίντεο».

«Κι ἐγὼ ἔκανα κάτι παρόμοιο».

«Στὸ Σάντερλαντ;»

«Ὅχι, στὴ Γλασκόβη. Ἐκεῖ πηγαίνω τώρα. Ἐλπίζω τὰ τρένα νὰ λειτουργοῦν ἀκόμη».

«Θὰ σ' ἐπαιρνα μαζί ἂν πήγαινα κατὰ κεῖ», τῆς λέω, «ἀλλὰ πηγαίνω στὸ Σάντερλαντ», κι ὕστερα νιώθω ὅτι βιάστηκα πολὺ καὶ ἴσως νὰ σχηματίσει ἄσχημη ἐντύπωση γιὰ μένα. Ἀπαντάει σ' ἓνα μήνυμα κι ἐγὼ προσποιοῦμαι ὅτι κοιτάζω τὸ δικό μου κινητό.

«Τί πρόβλημα ἔχει ὁ γιός σου;»

«Δὲν εἶμαστε σίγουροι, ἀλλὰ ἀκούγεται σὰν γρίπη. Εἶχες ἔρθει ἐπίσκεψη στὴ Βόρεια Ἴρλανδία;»

«Δουλεύω στὸ *Game of Thrones*».

«Αὐτὸ ἀκούγεται συναρπαστικό», τῆς λέω. Δὲν τὸ ἔχω δεῖ ποτέ, ἀλλὰ ὅπως ὅλος ὁ κόσμος γνωρίζω πόσο δημοφιλὲς εἶναι, παρόλο πὺν γιὰ κάποιο λόγο ἔχει καρφωθεῖ στὴ μνήμη μου ἢ ἀτάκα πὺν εἶχε πεῖ κάποιος, περιγράφοντάς το ὡς «βυζιὰ καὶ δράκοι».

«Ἔχει τὰ καλὰ του».

«Ὁ γιός μου τὸ παρακολουθεῖ. Ἄν καὶ παράνομα, φαντάζομαι. Τὰ περισσότερα τὰ κατεβάζει».

«Καὶ ποιὸς δὲν τὸ κάνει;»

«Γέλασα ὅταν ἄκουσα ὅτι τὸ δημοτικὸ συμβούλιο εἶχε βάψει ἄσπρες λωρίδες γιὰ τὸ Τούνελ μὲ τὰ Δέντρα».

«Μετὰ τὸ γύρισμα τίς ἔσβησαν, ἀλλὰ ἂν προσέξεις, φαίνονται ἀκόμη».

«Καὶ πῶς εἶναι οἱ ἠθοποιοί;» τῆ ρωτάω.

«Οἱ περισσότεροι ἐντάξει. Μερικοὶ μποροῦν νὰ γίνουν μπελὰς. Ζητᾶνε τὴ μία αὐτό, μετὰ τὸ ἄλλο. Ποτέ δὲν εἶναι ἱκανοποιημένοι».

«Κι ἐσὺ τί κάνεις;»

«Εἶμαι βοηθὸς παραγωγῆς», μοῦ λέει, κι ὕστερα κοιτάει τὸ κινητὸ τῆς καὶ νιώθω ὅτι ἡ συζήτηση ἔχει λήξει, γι' αὐτὸ καὶ δὲν τῆ ρωτάω τί σημαίνει αὐτό, παρόλο ποὺ ἡ συνάντηση μαζί τῆς θὰ μοῦ προσφέρει ἓνα θέμα συζήτησης μὲ τὸν Λιούκ στὸ ταξίδι τῆς ἐπιστροφῆς. Καὶ θὰ ἦταν ὠραῖο ἂν μπορούσα νὰ τῆ ρωτήσω μερικὰ πράγματα γιὰ τὸ πῶς ξεκίνησε στὴ δουλειά.

Τὸ καράβι σαλπάρει κι ἐγὼ ἀρχίζω νὰ κοιτάζω τὴ διαδρομὴ μας ἀπ' τὸ φινιστρίνι. Ἡ θάλασσα εἶναι ἤρεμη, φαινομενικὰ ἀδιάφορη ἀπέναντι στὰ δραματικὰ καμώματα τοῦ καιροῦ, ἀλλὰ ἡ χιονισμένη παραλία ποὺ ἀπλώνεται σὰν δύο τεντωμένα χέρια παρουσιάζει μιὰ θεὰ ποὺ δὲν τὴν ἔχω ξαναδεῖ ποτὲ καὶ τώρα μετανιώνω ποὺ ἄφησα τὴν κάμερα στὸ αὐτοκίνητο. Ἀκούγονται μερικὲς ἀνακοινώσεις ἀσφάλειας κι ὕστερα λίγη ἀκόμη χριστουγεννιάτικη μουσικὴ μὲ πνευστά. Σκέφτομαι τὴ Λόρνα νὰ προσπαθεῖ νὰ ξαναζεσταθεῖ στὸ κρεβάτι μας, τὴ Λίλι νὰ κοιμᾶται κάτω ἀπὸ τὸ πόστερ τῆς ταινίας *Ὁ Μεγάλος Φιλικὸς Γίγαντας* καὶ τὸν Λιούκ νὰ βρίσκεται μακριά, μονάχος σ' ἓνα ἄδειο σπίτι. Καὶ ξαφνικὰ τὰ πάντα μοιάζουν παράξενα ἔντονα καθὼς τὸ παρὸν γλιστράει σ' ἐκεῖνο τὸ σιωπηλὸ μέρος ὅπου ἡ μνήμη καὶ ἡ συνείδηση εἰσχωροῦν ἢ μιὰ στὴν ἄλλη δημιουργώντας κάτι καινούργιο. Ἔτσι λοιπόν, γιὰ λίγα δευτερόλεπτα ἔχω συναίσθηση ὅλων τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ποὺ ἔκαναν τοῦτο τὸ ἴδιο ταξίδι, καὶ οἱ ἐπιβάτες ὁλόγυρά μου ἀντικαθίστανται ἀπὸ ἓνα σιωπηλὸ κολάζ θολῶν φυσιογνωμιῶν ποὺ ἔχουν κάνει τὸ πέρασμα παλιότερα, πολλοὶ ἀπὸ κείνους ἀναζητῶντας μιὰ νέα ζωὴ σὲ πόλεις ποὺ ἔλπιζαν

νά τους προσφέρουν ένα καλύτερο μέλλον. Κι επίσης γυναικῶν πού κουβαλοῦσαν τὴ θλίψη μέσα στὴ μήτρα τους καὶ πού ὑποχρεώνονταν ν' ἀναζητήσουν βοήθεια μακριὰ ἀπὸ τὶς οἰκογένειες καὶ τὴν πατρίδα τους. Προσπαθῶ νά τους διώξω ἀνοικοκλείνοντας τὰ μάτια μου, ἀλλὰ ὅπως τὸ κάνω διακρίνω ἕναν νεαρό στὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ σαλονιοῦ πρὶν ἐξαφανιστεῖ καὶ νομίζω πὼς εἶναι ὁ Ντάνιελ.

Δὲν ἐκπλήσσομαι πού βρίσκεται στὸ καράβι, γιατί τὸν παίρνει τὸ μάτι μου σὲ πολλὰ μέρη, πάντοτε φευγαλέα καὶ ποτὲ ἀρκετὰ ὥστε νά σηκώσω τὸ χέρι μου καὶ νά τὸν φωνάξω.

Κάποιες φορές εἶναι στὸ τέρμα μιᾶς οὐρᾶς ἀπὸ γκροῦμ παραταγμένων μὲ τὰ νοικιασμένα κοστούμια τους καὶ προσπαθώντας νά δείχνουν λὲς καὶ ξεπήδησαν μέσ' ἀπὸ τὴν ταινία *Reservoir Dogs*. Ἄλλες φορές τὸν συλλαμβάνω μὲ τὴν ἄκρη τοῦ ματιοῦ μου ὀδηγώντας καὶ κάποτε ἐμφανίζεται πρὶν κοιμηθῶ, ἀλλὰ πάντα σὲ ἀπόσταση, καὶ ἀναρωτιέμαι μήπως πρέπει νά σηκωθῶ καὶ νά ἐλέγξω ὅτι ὁ σύρτης τῆς πόρτας εἶναι ἀνοιχτός, ὥστε, ἂν θέλει, νά γυρίσει σπίτι. Νομίζω ὅτι πιθανότατα τὸν βλέπω μαζί μὲ τοὺς γκροῦμ ἐπειδὴ ὅταν ἦταν στὸ σχολεῖο ἔβγαλαν ἐκεῖνη τὴν πανοραμικὴ ὁμαδικὴ φωτογραφία καὶ ξαφνικὰ ἐκεῖνος καὶ ὁ φιλαράκος του ὁ Ρόμπι ἔτρεξαν μακριὰ ἀπ' τὸ διαγραμμισμένο σημεῖο γιὰ νά πᾶνε στὴν ἄλλη μεριά καὶ ἔτσι ἐμφανίστηκαν δύο φορές στὸ τελικὸ πλάνο. Ὁ διευθυντὴς δὲν χάρηκε μ' αὐτὸ καὶ ἔτσι πῆρε τὴν πρώτη του ἀποβολή. Ἀποβολὴ ἐπειδὴ ἦταν πλακατζής. Πιθανότατα ἢ καλύπτεται καὶ λιγότερο δίκαιη ἀποβολὴ του. Ἀκούγεται τὸ μουσικὸ ντιντίνισμα καὶ τὸ κλαψούρισμα ἑνὸς κουλοχέρη. Βγαίνουμε ἀργὰ στὴν ἀνοιχτὴ θάλασσα.

Για λίγο αποκοιμιέμαι — τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ζυπνήματος ἀπὸ τ' ἄγρια χαράματα καὶ τῆς γυμναστικῆς ἐκχιονισμοῦ. Ὄταν ζυπνάω, ἡ κοπέλα ἔχει φύγει καὶ εὐχομαι μὲ ὄλη μου τὴν ψυχὴ νὰ μὴ ροχάλιζα μέσα στὸ ἀφτί της οὔτε νὰ νόμισε ὅτι προσπαθοῦσα νὰ τῆς τὴν πέσω. Τὸ πέρασμα θὰ πάρει μονάχα ἓνα δίωρο, ἀλλὰ τὸ κεφάλι μου εἶναι ἤδη σκοτισμένο καὶ ξέρω ὅτι πρέπει νὰ τὸ καθάρισω ἂν εἶναι νὰ κάνω τὴ διαδρομὴ, καὶ γι' αὐτὸ βγαίνω, ἀνεβαίνω στὸ πάνω κατάστρωμα καὶ ἀφήνω τὸν πρωινὸ ἀέρα νὰ μὲ ζυπνήσει μ' ἓνα κρῦο σόκι. Μιὰ ὀμάδα καπνιστῶν, μερικοὶ μὲ ἀνεβασμένες τὶς γούνινες κουκουῦλες τῶν παλτῶν τους, εἶχανε γεῖρει στὰ κάγκελα τῆς καθορισμένης περιοχῆς γιὰ κάπνισμα. Βλέπω τὴν κοπέλα ποὺ καθόταν δίπλα μου. Ὁ ἄνεμος τῆς ἀνακατεύει τὰ μαλλιά καὶ ἀναγκάζεται νὰ τὰ τραβάει πίσω ἀπ' τὸ πρόσωπό της. Τ' ἀπόμερα τοῦ καραβιοῦ σχηματίζουν ἀφρίζοντας ἓνα V σχεδὸν σὰν ν' ἀναδεύουμε χιόνι, ὅμως ἡ ἴδια ἡ θάλασσα καθὼς ἀπλώνεται στὸ βάθος μοιάζει ἀκίνητοποιημένη σὲ μιὰ γκριζα νάρκωση. Δὲν ὑπάρχει πουθενὰ κάποιο στοιχεῖο ποὺ θὰ δικαιολογοῦσε μιὰ φωτογραφία, καὶ νὰ εἶχα τὴ μηχανή· ὥστόσο πολὺς κόσμος τραβάει σέλφι, εἴτε μεμονωμένα εἴτε σὲ ζευγάρια. Ἡ φωτογραφικὴ μηχανὴ τῶν κινητῶν, ἡ ἀνελέητη πρόοδος τῆς τεχνολογίας καὶ ὅλα ὅσα ἔπονται εἶναι ποὺ θὰ σκοτώσουν τὸ ἐπάγγελμα ἀνθρώπων σὰν ἐμένα. Σύντομα ὅλες οἱ κοινωνικὲς φωτογραφίσεις θὰ γίνονται μ' αὐτὸ τὸν τρόπο. Μερικὲς φορές νιώθω πὼς εἶμαι ὁ τελευταῖος ἐνὸς εἶδους ποὺ πεθαίνει· ὁ τελευταῖος τῶν Μοϊκανῶν, ποὺ παίρνει φωτογραφίες μὲ μιὰ κανονικὴ μηχανή, καὶ τὸ χειρότερο εἶναι ποὺ ξέρω ὅτι ὅσο καλὴ καὶ ἂν εἶναι ἡ

τεχνολογία τους, αὐτοῦ τοῦ εἶδους ἢ αὐτο-απαθανάτιση εἶναι τίς περισσότερες φορές ἐντελῶς ἀσήμαντη, χωρίς κανένα στοιχεῖο ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ συνιστοῦν μιὰ καλὴ φωτογραφία — αὐτὴ ποὺ προέρχεται ἀπὸ συνειδητές, δημιουργικὲς ἀποφάσεις καὶ μιὰ ἰδιαίτερη ὀπτική γωνία. Ἔτσι λοιπόν, στὰ μάτια μου δὲν ἀποτελοῦν κάτι παραπάνω ἀπὸ ἓνα καπρίτσιο, μιὰ ἔκφραση τῆς ἀνθρώπινης ματαιοδοξίας, κενὴ ἀπὸ τὴν αἴσθηση ἀξιοπρέπειας ποὺ μπορεῖ νὰ μεταδώσει μιὰ σωστὴ φωτογραφία. Ἄν ὅμως ἔχει δίκιο ἡ Λίλι, ἴσως ν' ἀποτελῶ στ' ἀλήθεια μιὰ «ρουφήχτρα τῆς χαρᾶς» (ὅπως μ' ἔχει ἀποκαλέσει) παραληρώντας ἐνάντια σὲ κάτι ποὺ δὲν ἀποτελεῖ παρὰ ἓνα ἀκίνδυνο εἶδος διασκέδασης.

Περπατᾶμε γύρω ἀπ' τὸ μονοπάτι τοῦ γκρεμοῦ στὸ Πόρτ Στιούαρτ. Τ' ἀγόρια ξεπατώνονται στὸ περπάτημα, παρόλο ποὺ ἔκανε καὶ τότε κρύο, σχεδὸν τὸ ἴδιο μὲ τώρα. Ὁ Λιούκ σὲ μιὰ κατάσταση διαρκοῦς ἀπορίας:

«Καὶ γιατί τὸ λένε ἀκρογιαλιά;»

«Γιατὶ εἴμαστε στὴν ἄκρη τοῦ γιαλοῦ, δηλαδή τῆς θάλασσας».

«Γιατὶ ὅμως ἀκρογιαλιά;»

«Τί ἐννοεῖς, Λιούκ;»

«Γιατὶ τὸ λένε ἄκρη τοῦ γιαλοῦ;»

«Καὶ πῶς ἀλλιῶς νὰ τὸ ποῦνε;»

«Τὸ λένε ἀκρογιαλιά, ἀλλὰ πῶς ξέρεις ὅτι εἶναι ἡ ἄκρη τῆς θάλασσας καὶ ὄχι τὸ μπροστὰ ἢ τὸ πίσω μέρος;»

Σηκώνει τὸ βλέμμα σ' ἐμένα καὶ μικρὲς καφὲ μου-ντζοῦρες διακρίνονται στὶς γωνίες τῶν χειλιῶν του, ἀπὸ

τὸ παγωτὸ σοκολάτα πού ἔφαγε στοῦ Μορέλι. Δὲν ξέρω τί ν' ἀπαντήσω στὶς περισσότερες ἐρωτήσεις του, κι ἔτσι ἀπλὰ λέω, «Δὲν ξέρω», ἢ («Ἐπειδὴ ἔτσι τὸ λένε»). Οἱ πατεράδες θὰ ἔπρεπε νὰ γνωρίζουν τὶς ἀπαντήσεις στὰ ἐρωτήματα τῶν μικρῶν γιῶν τους, ἀλλὰ οἱ δικές του ἐρωτήσεις ἔρχονται ἀπὸ ἕναν ἄλλο πλανήτη, τόσο μακριὰ στὸ διάστημα, πού δὲν εἶναι καν μέρος τοῦ ἡλιακοῦ μας συστήματος. Ἔτσι λοιπόν, γιὰ νὰ ξεχαστοῦμε, τοῦ λέω, «Κοίτα, νὰ κάποιος πού ψαρεύει». Ἀλλὰ ἡ πληροφορία δὲν περιλαμβάνει καμιά ἀποκάλυψη ἢ ἐξήγηση κι ἔτσι τὴν ἀγνοεῖ καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἐπικεντρώνεται στὸ νὰ κλοτσήσει ἀπὸ κάτω μιὰ πέτρα πρὸς τὰ βράχια. «Θὰ γδάρεις τὰ παπούτσια σου», τοῦ λέω, πράγμα πού μᾶς ἐπιτρέπει νὰ νιώσουμε πάλι σὰν πατέρας καὶ γιός.

Τὸν σκέφτομαι σ' ἐκεῖνο τὸ ξένο σπίτι, ἕνα σπίτι μὲ ἄδεια δωμάτια, καὶ πόσο ἀπαίσιω θὰ πρέπει νὰ τοῦ φαίνεται. Ὅλοι νὰ ἔχουν φύγει, ὅλοι οἱ φυσιολογικοὶ ἦχοι τῆς φοιτητικῆς ζωῆς νὰ ἔχουν χαθεῖ στὴ σιωπῆ, σάμπως ἡ χιονόπτωση νὰ τοὺς ἔχει καταπνίξει, καὶ στὴ θέση τους μονάχα ἡ κυριαρχία τοῦ κτηρίου, πού θὰ ἐπιβάλλεται μὲ τοὺς ἀνεξήγητους κρότους καὶ τοὺς τριγμούς του καθὼς τὸ χιόνι θὰ πιέζει τὴν ὀροφή. Θὰ τὴν πιέζει ὅπως τὸ παγωμένο βάρος τῆς μοναξιᾶς.

Περαστικὲς φωνές στὸ δρόμο. Τὰ τηλεφωνήματα τῆς μητέρας του. Νὰ ἐλέγχει συνεχῶς στὸ διαδίκτυο μήπως ἀνοιξε καμιά πτήση στὸ ἀεροδρόμιο. Ἡ βαλίτσα του γεμάτη κάτω ἀπὸ τὸ κρεβάτι του. Καὶ ὅλα ἀκινήτοποιημένα — ἡ πτήση γιὰ τὸ σπίτι του, ἡ ὑγεία του, ἐκεῖνο πού θέλει γιὰ τὸν ἑαυτὸ του. Τί θέλει γιὰ τὸν

ἐαυτό του; Ἡ φιλοδοξία νὰ κάνει ταινίες μοιάζει μὲ σχέδιο καριέρας κατευθεῖαν ἀπ' τὸ *Νησι τῆς Φαντασίας*, ἀλλὰ ἴσως ἂν εἶναι τυχερὸς νὰ καταφέρει νὰ βρεῖ καμιά θέση σὲ κάποιον ὀργανισμό πού νὰ προσφέρει κάτι περισσότερο ἀπὸ μερική ἀπασχόληση καὶ βοηθητικές ἐργασίες. Χαρήκαμε τόσο πολὺ πού ἤθελε νὰ πάει στὸ πανεπιστήμιο, ὥστε δὲν ἀναμειχθήκαμε καθόλου στὴν ἐπιλογὴ ἀντικειμένου, μὲ τὴ δικαιολογία ὅτι θὰ ἦταν σημαντικό νὰ σπουδάσει κάτι πού θὰ τὸν ἐνδιέφερε.

Γλάροι αἰωροῦνται σὲ μικρὴ ἀπόσταση ἀπ' τὸ κάρabi, ἀφημένοι δίχως βάρους στὰ ρεύματα τοῦ ἀέρα. Καὶ ὁ Λιούκ δὲν ἔδειχνε ποτὲ νὰ ἐπιβαρύνεται ἀπὸ τίποτα, χαλαρὸς στὴν ἀντιμετώπιση τῶν πάντων, παράξενα ἀδιάφορος ἀπέναντι σὲ κάθε μορφή πίεσης πού εἶτε τὸ σχολεῖο εἶτε ἐμεῖς θὰ ἐπιχειρούσαμε νὰ τοῦ ἀσκήσουμε. Ἴσως ὅμως αὐτὸ νὰ εἶναι καλὸ πράγμα. Τὸ νὰ μὴν εἶσαι σφιγμένος, νὰ μὴν εἶσαι ἀποκλειστικὰ ἀφοσιωμένος στὴν ἐπίδιωξη κανενὸς ἰδιαίτερου σκοποῦ, ἂν αὐτὸς μοιάζει νὰ βρῖσκεται πέρα ἀπὸ τίς δυνάμεις σου. Νὰ μὴν ἔχεις ἕνα κενὸ μέσα σου, ἕνα χάσμα πού νὰ πρέπει νὰ τὸ γεμίσεις. Νὰ εἶσαι ὑγιὴς καὶ χαρούμενος, αὐτὸ μετράει, εἶπαμε μέσα μας, κι ἀκόμη θεωρῶ πὼς εἶχαμε δίκιο. Ξανακοιτάζω τοὺς γλάρους. Τοῦ ἀγοράσαμε ἕνα ντρόουν γιὰ τὰ Χριστούγεννα — ὄχι ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ πανάκριβα, ἀλλὰ ἕνα πού δὲν εἶναι κάτι παραπάνω ἀπὸ παιχνίδι. Ἐχει ὅμως ἐνσωματωμένη κάμερα, ὥστε νὰ μπορεῖ νὰ κινηματογραφεῖ πράγματα. Τοῦ πήραμε καὶ ἔξτρα μπαταρίες.

Δὲν τὴν πρόσεξα πού πλησίαζε. Τὰ μαλλιά της εἶναι ἀνακατωμένα καὶ μπερδεμένα ἀπ' τὸν ἄνεμο. Μπορῶ νὰ μυρίσω τὸν καπνὸ τοῦ τσιγάρου της.

«Εἶναι λίγο βαριά ἡ ἀτμόσφαιρα μέσα), λέει, καὶ γιὰ πρώτη φορὰ παρατηρῶ ὅτι τὰ μάτια της εἶναι γκρι-ζοπράσινα, στὸ χρῶμα τῆς θάλασσας.

«Κάνει κρύο», τῆς λέω.

«Όταν εἶσαι καπνιστής, τὸ συνηθίζεις. Εἴμαστε οἱ καινούργιοι παρίες. Οἱ ἐξόριστοι. Καμιὰ φορὰ, ἂν εἶσαι τυχερός, ὑπάρχει καμιὰ θερμάστρα ἐξωτερικοῦ χώρου».

«Ἐδῶ πάντως, ὄχι».

«Πῶς εἶναι τὸ Σάντερλαντ;»

«Τὴν ἀλήθεια;»

Γνέφει θετικὰ καὶ ἀλλάζει λίγο θέση στὰ πόδια της καθὼς τὸ πλοῖο μοιάζει πρὸς στιγμή νὰ ἐπιταχύνει γιὰ ἓναν ἀκαθόριστο λόγο.

«Σὲ κάποια σημεῖα εἶναι καλό, σὲ ἄλλα ὅμως μοιάζει μὲ τὸ Μπέλφαστ μιὰ κακὴ μέρα μιᾶς κακῆς χρονιάς».

«Μοῦ ἀρέσει τὸ Μπέλφαστ. Σὲ γενικὲς γραμμές».

«Κι ἐμένα τώρα μ' ἀρέσει, ἀλλὰ τὸ Μπέλφαστ ποὺ ξέρεις ἐσὺ δὲν εἶναι αὐτὸ ὅπου μεγάλωσα — πράγμα καλό. Δὲν τὸ ἔθαψε κάποιος ἀπ' τοὺς παραγωγοὺς τοῦ *Game of Thrones*;»

«Εἶπε κάτι σὲ στίλ ὅτι δὲν εἶναι καὶ ἡ πιὸ κοσμοπολίτικη πόλη γιὰ νὰ περνᾷ κανεὶς τὴ μισή του χρονιά». Γελάει, κι ἔπειτα προσθέτει, «Ἀναγκάστηκε νὰ ζητήσει συγγνώμη, ἔστω καὶ μὲ μουρμούρα».

«Ποτὲ μὴν ἀπολογεῖσαι γιὰ τὴν ἀλήθεια», τῆς λέω, προτοῦ νὰ συνειδητοποιήσω τί τῆς ἔχω πεῖ καὶ ὅτι μοιάζει λίγο σὰν νὰ τὸ παίζω γονιὸς της. Μεσολαβεῖ μιὰ παύση στὴν ὁποία κοιτᾶμε καὶ οἱ δύο μας τὴ θάλασσα, κι ἔπειτα ἐγὼ λέω, «Θὰ σὲ ρωτοῦσα γιὰ τὸ πῶς ξεκίνησες στὴ δουλειά, σὰν συμβουλή γιὰ τὸν γιό μου».